

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 10

Міністерство освіти і науки України
Uniwersytet Rzeszowski
Wydział Muzyki
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 10

Рівне – 2023

Редакційна колегія:

Сверлюк Я.В. – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Олексюк О.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН ВШ України, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю.В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік Національної академії наук вищої освіти України, проректор з науково-педагогічної роботи, європейської інтеграції та інновацій;

Mirosław Dymon – Dr. hab., prof. Uniwersytet Rzeszowski Wydział Muzyki.

Лісова С.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Потапчук Т.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника;

Джус О.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти та інноваційних технологій Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника;

Рибалко Л.С. – доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Прокоччук В.І. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри гри на музичних інструментах Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Добровольська Р.О. – доктор філософії PhD, старший викладач кафедри вокально-хорової підготовки, теорії та методики музичної освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

Клепар М. В. – заслужений працівник культури України, доктор педагогічних наук професор кафедри початкової освіти Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника;

Лупаренко С.С. – доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

*Рекомендовано вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 6 від 29.06.2023 р.)*

Мистецька освіта та розвиток творчої особистості : зб. наук. пр. /
М 656 Uniwersytet Rzeszowski wydział Muzyki, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т,
Ін-т мистецтв. – Рівне : Волин. береги, 2023. – Вип. 10. – 200 с.

ISBN 978-617-8260-06-4

Збірник наукових праць присвячений актуальним питанням професійної підготовки фахівців мистецького напрямку. Висвітлюються сучасні методологічні підходи розвитку творчої особистості студентів, охарактеризовано особливості музично-педагогічної діяльності.

Для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, науковців й працівників в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства.

УДК 7.071.5

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

Теорія і методологія мистецької освіти

<i>Димченко С.С.</i> Виконання текстологічних засобів музичної виразності (сучасних прийомів гри міхом) і їх роль у формуванні професійних якостей студентів-баяністів.....	5
<i>Овсіюк Н., Коханська С.</i> Особливості розвитку професійної культури майбутніх фахівців музичного мистецтва.....	17
<i>Кузик В.В., Крусь О.П.</i> Розвиток вокально-хорових навичок учасника дитячого хору.....	24
<i>Сверлюк Я., Онищук В.</i> Сучасні вектори професійної підготовки диригента оркестрового колективу.....	31
<i>Сулжук А.А., Гумінська О.О.</i> Творча діяльність на індивідуальних заняттях в дитячій музичній школі.....	40
<i>Ужинський М.Ю., Онищук Н.В.</i> Цифрові мистецькі технології як основа електронного музичного інструментарію.....	50
<i>Шинкарук А.В., Крусь О.П.</i> Розвиток технічних навичок учнів-баяністів середніх класів дитячої музичної школи.....	56

РОЗДІЛ II.

Сучасні виміри мистецтвознавства

<i>Колосюк С.В.</i> Використання ефектів звуку в кіно та телебаченні: історія та сучасні тенденції.....	65
<i>Мельничук С.Ф.</i> Музичне мистецтво в ракурсі викликів сьогодення: мистецтвознавчий аналіз.....	73
<i>Маковінська О., Ніколайчук І.</i> Вплив релігії на формування європейської органної культури.....	80
<i>Олійник Ю.Д., Мазур Д.В., Заходякін О.В.</i> Постаць Оксани Герасименко в сучасному бандурному мистецтві.....	86
<i>Пастушенко А.С.</i> Українська пісня в контексті світової музичної культури.....	94
<i>Турчин Г.</i> Художньо-виразні функції духових, струнних та ударних інструментів українського народного оркестру.....	102
<i>Ужинський М.Ю., Ді Чжунге, Лі Цінжу.</i> Функції музики та шумів в театральній звукорежисурі.....	110
<i>Филищук М., Панцюк В.</i> Регтайм як інструментальна форма раннього джазу.....	118
<i>Харитон І.М.</i> Творча фонема українського хорового диригента, педагога Володимира Пекаря.....	124
<i>Chepishko O., Mazur D., Zakhodiakin O.</i> Genesis of flamenco guitar art.....	132

РОЗДІЛ III.

Методика музичного навчання і виховання

<i>Буцяк В.І., Мазур Д.В., Сінкевич А.О.</i> Ігрові форми організації музично-ритмічної діяльності школярів	139
<i>Кондрачук Д.Р.</i> Музично-творчий розвиток дошкільників засобами інструментального музикування	145
<i>Павлюк О.В., Крусь О.П.</i> Елементарне музикування: історія, сучасний досвід.....	153
<i>Рибак С.А., Гумінська О.О.</i> Розвиток музичної грамотності на уроках мистецтва в 5-6 класах ЗЗСО.....	163
<i>Ткачук А.Ю., Гумінська О.О.</i> Розвиток емоційно-ціннісного ставлення до музики учнів 5-6 класів.....	172
<i>Крижановська Т.І., Холод К.С.</i> Поліський фольклор як чинник активізації професійного інтересу майбутнього вчителя мистецтва.....	181
<i>Крижановська Т.І., Янкевич М.І.</i> Музичний розвиток підлітків засобами бандурного мистецтва.....	188
Про авторів	196

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО В РАКУРСІ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ: МИСТЕЦТВОЗНАВЧИЙ АНАЛІЗ

Анотація. У статті визначаються особливості формування музичного мистецтва в сучасному світі акцентуючи увагу на викликах сьогодення. В даній науковій розвідці автор виявляє основні вектори трансформаційних тенденцій культурних цінностей сучасності, а також експлікує роль та місце музичного мистецтва в цілому. Вагомим дослідницьким результатом є зазначені сучасні форми естетичних цінностей, найпоширеніші у культурному середовищі. У дослідженні зауважено, що людина, яка асимілюється з даним компонентом буття, усвідомлює високу ступінь її значимості і змістовності – це складне поліконструйоване явище культури, що містить в собі нові великі можливості. Автор, аналізуючи сьогоденні виклики неокультурних тенденцій у фокусі сучасності вказує на негативні процеси у формуванні естетичної культури, та запропоновано шляхи їх подолання в ракурсі метамодернових тенденцій буремної сучасності.

В даній науковій розвідці визнаються особливості становлення музичного мистецтва в сучасному світі, для цього розкриваються основні напрямки зміни культурних цінностей, експлікується, що в результатах дослідження згадуються сучасні форми естетичних цінностей, найбільш поширені в середовищі культури. Демонструються негативні процеси в культурному середовищі метамодерну в ракурсі формування естетичної культури, зокрема музичного мистецтва України, та запропоновано шляхи їх подолання. Вважаємо, що аналіз духовно-естетичних цінностей творчості митця має ґрунтуватися на комплексному вивченні всіх основних культурних цінностей сучасності, тобто одним із завдань тут є аналіз особливостей прояву сучасної культури та естетичні цінності у творах музичного мистецтва. Розглядаються нові тенденції у творчості музикантів-композиторів та виконавстві сучасного музичного мистецтва. Система вищої музичної освіти намагається зберегти цінність традицій у форматі нових вимог. У статті акцентується, що вибір завжди залишатиметься за новим поколінням – прийняти чи не прийняти, чи адаптуватися до трансформаційних умов неосвіту.

Ключові слова: естетичні цінності; музична культура; музичне мистецтво; національні культурні цінності; людська культура; духовно-естетичне навантаження

Annotation. The article defines the features of the formation of musical art in the modern world, focusing on the challenges of the present. In this scientific study, the author identifies the main vectors of transformational trends in the cultural values of our time, and also explicates the role and place of musical art in general. The research result is the modern forms of aesthetic values, the most common in the cultural environment. The study noted that a person assimilated with this component of being realizes a high degree of its significance and meaningfulness – this is a complex polyconstructed cultural phenomenon containing new great opportunities. The author, analyzing the real challenges of neo-cultural trends in the focus of the twentieth century, points to negative processes in the formation of aesthetic culture, and suggests ways to overcome them.

The author determines the peculiarities of musical art formation in the modern world, for these purpose reveals the main directions of cultural values changes, tells that the research results are mentioned modern forms of aesthetic values, the most common in culture medium, shows negative processes in aesthetic culture formation, particularly in the music of Ukraine, and suggests the ways of their overcoming.

We believe that the analysis of the spiritual and aesthetic values of an artist's work should be based on a comprehensive study of all the main cultural values of our time, i.e. one of the tasks here is to analyze the features of the manifestation of contemporary cultural and aesthetic values in works of musical art. Evaluation of the aesthetic values of artistic creations, even being fairly objective in scientific research, cannot be comprehensive and categorical. We hope that a number of our ideas may turn out to be useful in the scientific and conceptual aspect for future research within the framework of this problem.

In the article new tendencies in creativity of musicians-composers and performance of modern music art are considered. The article is about the use by modern authors of the latest technical, timbre features of musical instruments for the embodiment of their creative ideas. The system of higher musical education tries to preserve the value of traditions in the format of new requirements. As a result, the choice will always remain for the new generation – this is to accept or not to accept, or to adapt to changing conditions.

Keywords: aesthetic values; musical culture; musical art; national cultural values; human culture; spiritual and aesthetic.

Постановка проблеми. Формування мистецтва як особливої сфери людської культури має багатоаспектний характер, але визначальним початком тут є творча діяльність художника. Подібна постановка проблеми вимагає особливого підходу до сприйняття того чи іншого художнього твору, де світ ідей та емоційна своєрідність належать насамперед тому суспільству, в якому вони творяться. Практична значимість художніх творів розкривається, як відомо, у результаті дослідження генези та структурного змісту того чи іншого твору. Талановитий твір набуває свого дослідника у разі, коли художня цінність твору знаходить свого споживача, формуючи гармонію естетичного і морального начал практично одночасно; відомо, що «духовно-моральний компонент внутрішнього світу людини ініціює процес, який здійснюється для подолання недоліків характеру та розширення сектора відповідальності та обов'язку всередині своєї самості, та визначає результат трансформації людини у площині самої себе» [2, с. 32]. Які естетичні цінності сучасного музичного мистецтва? У якому напрямі йде їхній розвиток?

Мета та завдання дослідження. Одним із завдань нашої наукової розвідки є аналіз особливостей прояву сучасних культурно-естетичних цінностей у творах музичного мистецтва, так як вважаємо, що аналіз духовно-естетичних цінностей творів митця має базуватися на комплексному дослідженні всіх основних культурних цінностей сучасності, й викликів сьогодення.

Рівень розробки проблеми. Експлікування значимості духовної складової в житті культури людства загалом та України зокрема, що посилилася на тлі констатації знецінення традиційних духовних цінностей у сучасному бутті саме по собі породжує низку проблем-питань, які вимагають переосмислення, переоцінки чи навіть нової їхньої оцінки. До цих проблем відноситься пошук причин знівелювання сучасної духовної культури в ракурсі викликів сьогодення та вбачання оновленої ролі та місця музичної духовної культури в неореаліях світу. Науковий інтерес до проблем духовності в неокультурі сучасності, нівеляцій загальнолюдських цінностей сьогодення відображався у працях Р. Ото, М. Еліаде, М. Мельничука, А. Лещенко, А. Сафонові, В. Бичкова, Бірюкова Е., Корсакова І., А. Боннета, Дж. Поттера та багатьох інших культурологів, релігієзнавців, філософів та мистецтвознавців.

Виклад дослідницького матеріалу. Оцінка естетичних цінностей художніх творінь, навіть будучи досить об'єктивною у наукових дослідженнях, не може мати всеосяжного та категоричного характеру. Сподіваємося, що низка наших ідей можуть виявитися корисними у науково-понятійному аспекті для майбутніх досліджень у рамках зазначеної проблеми. Насамперед підкреслимо, що велику роль в оцінці сутності естетичних цінностей відіграє особистість оцінюючого критика або дослідника, оскільки «особистісний початок – невід'ємна якість самої природи естетичного. Естетична реальність не є частиною об'єктивної дійсності (природи, соціуму), як і не є чистим простором психічного світу особистості. Музичний esthesis як одичне втілення естетичної сутності універсуму розкривається у феноменологічному просторі суб'єкт-об'єктних відносин музиканта (композитора, виконавця, слухача) та музичної дійсності» (Андрушків, 1995, с. 116). У цьому плані духовний світ людини в сучасних умовах зазнав парадоксальних змін, у зв'язку з чим моральні підвалини, естетичне сприйняття, філософське світорозуміння змінилися у напрямі, що не збігається із загальноприйнятими духовними нормами. Багато цінностей у духовній сфері людини, які служили еталоном для формування культурного середовища у минулому, перетворилися зараз на непотрібні естетичні матеріали. Світ став дивувати людину новими, взаємовиключними ідеалами, які заперечують колишні високі духовні цінності, вироблені людством за багатовікову історію свого розвитку. Відбувається насамперед заперечення головних духовних цінностей, які формують людське «Я», зокрема у національному середовищі. Спостерігається хаотизація естетичних цінностей загалом у світовому просторі, все йде до того, що самосвідомість людей практично формується за єдиними канонами світових культурних цінностей. Які реальні культурні цінності, якими формується естетичний ідеал сучасної людини, зокрема й у музичній сфері? У контексті сказаного існують цікаві висловлювання провідних фахівців у сфері мистецтва та культури. Так, вважається, що «в мистецтво тепер вторгується строката, багатобарвна

предметно-чуттєва сторона реального світу. Художники та письменники, архітектори та скульптори виявляють винятковий інтерес до гармонійності, витонченості та краси чуттєво сприйманої дійсності. Одночасно вони шукають найбільш ефективні способи та засоби для відтворення багатства та різноманітності її форм. І тут вони звертаються до науки: оптики, математики, анатомії... Це звернення до науки не випадково: саме мистецтво... безпосередньо входить у сферу пізнавальної діяльності» (Мельничук, 2021 с. 63-64).

Інформація в різних частинах світу ніби йде з єдиного центру, де космополітичний початок домінує над національним і певною мірою має загальний хаотичний характер. Образно кажучи, потужність звукової амплітуди ускладнює визначення як структури, і змісту сучасного музичного мистецтва. Під цим порівнянням криється певна істина. Зауважимо на те, що у будь-якому регіоні світу практично відбувається хаотичний процес впливу шумової музики на психіку людини. Ця сила, що здійснює вплив на психіку слухача, глядача, придушує здорові прояви духовного світу людини. Мало того, в деяких музичних творах божевільний набір звуків, аритмічного барабанного дробу цілком може довести людину навіть у стан неосудності. І це, на жаль, називається сучасним культурним середовищем, яке формує досі невідому музично-культурну сферу життя, яке, як результат, формує в сучасній людині нервову, хворобливу реакцію. З'являються твори, що несуть у собі не добро, а антагонізм, зло, що розсіюється між людьми. Втрачається грань національної музичної культури, формується агресивне місце існування людини у чуттєвому, антагоністичному, хаотичному світі. Описані явища у культурному просторі призводять переважно до духовної деградації та обмеженості мислення, його автономності. Таким є реальний стан духовного середовища людини в сучасному світі. На щастя, не все так погано. Є окремі високохудожні, з благородним звуковим наповненням музичні твори, якими захоплюються естетично підготовлені для цього люди, хоча, як зазначалося, у музичному мистецтві сьогодні переважає миттєве, безпосереднє виконання, так само реалізується і художню творчість. Говорячи словами Гегеля, «у скульптурі та живописі художній твір має бути як об'єктивно існуючий результат художньої діяльності, але не сама ця діяльність, як реальна жива творчість» (Гегель, 1991, с. 228). Але в ракурсі сьогодення, дещо інша ситуація у виконавському мистецтві, бо «якщо виконавець дійсно геніальний, то художній твір, що виникає звідси, отримує цілком своєрідну красу. Тоді ми на власні очі маємо перед собою не тільки витвір мистецтва, а й саму реальну художню творчість» (Гегель, 1991, с. 340). Побачити на власні очі процес художньої творчості в сучасній музиці через талановитих виконавців можна, однак, лише за умови дотримання сучасних естетичних вимог. Перейдемо до конкретних прикладів. На початку XXI століття музична культура, у тому числі й українська, розвивається, ґрунтуючись на нових філософських ідеях постмодернізму та

формуючи відповідні естетичні засади. Власний простір стає тісним, оскільки філософсько-естетичні ідеї поширюються по всьому світу через нову культуру мислення, що постає, з великою швидкістю. Через світ прекрасного, який безмежний і необхідний духовно-морального збагачення всіх людей Землі, відбувається взаємовплив культурних цінностей та ідей. Цей процес йшов споконвіку, проте в сучасну епоху це відбувається дещо по-іншому; ми згодні з думкою дослідників про те, що «сучасна наука не є механічним підсумовуванням знань, що веде до появи відкриттів: вона іноді заперечує досі існуючі поняття та уявлення про людину і світ» (Мельничук, 2021, с. 69).

Не зважаючи на проблемні, негативні тенденції у формуванні нових естетичних вимог, а разом з цим і трансформацію смаків сучасний світ все ж багатий на високоталановитих людей, у тому числі й у музичній сфері. Найкращі зразки музичного фольклору народів різних континентів стають надбанням інших народів, що розширює сферу взаємозбагачення їхньої естетичної культури. Ми не можемо назвати якусь окрему країну з домінуванням її культури над іншими народами: процес взаємозбагачення нескінченний і відбувається вже як природний процес. Філософські ідеї у світі культурних цінностей дозрівають раніше за інші сфери і швидше стають надбанням суспільної свідомості. Здебільшого це стосується ідейних засад музичного мистецтва. Не випадково в даному випадку згадуються нам слова Б. Рамоса да Парехи про те, що «без сумніву, музика має найбільший вплив на душу людини, пом'якшуючи або піднімаючи її» [5, с. 340]. Сучасні процеси формування естетичних цінностей відбиваються на естетичній природі та українській культурі загалом. Остання багатоаспектна, вона практично охоплює всі сторони духовних цінностей, серед яких слід назвати не тільки народну творчість і професійне музичне мистецтво, але й мистецтво шоу-бізнесу, що прийняло широкі масштаби, комерціалізоване мистецтво, що охопило практично не тільки сучасну молодь, а й усі верстви населення [6]. Хочуть цього люди чи ні, останній названий вид мистецтва, який синтезував у собі різні сторони та види мистецтва, поєднує у собі як творчий процес митців, так й можливості залучення до найширших технічних засобів різного рівня, де вже з'явилися свої висококваліфіковані фахівці. Цікаво те, що не лише професіонали, а й ті, хто не має безпосереднього відношення до мистецтва, у тому числі до музики, люди, вторгуючись у чуттєво-емоційну сферу культури, маючи при цьому професійно-технічні можливості, перетворюються не лише на співучасників зародження нових культурних парадигм, а й на творців неокультури. Ось що має, на наше міркування, стати предметом дослідження для філософії мистецтва. Зазначені особи стають режисерами, операторами, постановниками, поетами, авторами музики, створюючи фонограми, кліпи, сценарії грандіозних концертних програм з малим складом професійних музикантів, домагаються масовості, залучення величезної кількості людей на створювані ними

уявлення, шоу-концерти, розважальні, багатопланові концертно-естрадні, джазово-імпровізаційні, корпоративні, різних розмірів та рівня виконавчої майстерності програми; навіть скажемо так: як не дивно, світловими ефектами, високодецибельними, оглушливими звуковими впливами на психіку людини, абсолютно реально перетворюючи багатотисячний натовп глядачів на слухачів, досягають високих економічних ефектів, дивідендів, що, зрештою, призводить до того, що називається популярною музичною культурою, але в то й же час, що не тотожне поняттю поп-музики. Ми це говоримо не з осудом, а реально констатуємо існуючі явища, які стають у конкретному та певному сенсі культурними цінностями свого часу. А звідси – і нове естетичне світорозуміння. Звичайно, формуються нові філософські ідеї про самосвідомість та світогляд. Світ не може не нівелювати культурні цінності, що існують у житті, оскільки вони не носять якихось національно-своєрідних характерних особливостей. Тому, виходячи з реальних явищ у культурному процесі суспільного розвитку, можна зробити висновки та кваліфікувати це як естетичну природу сучасної суспільної свідомості. Фактично ні молоде, ні старше покоління не освоюють професійні культурні цінності. Відбувається розмежування на елітарне та масове культурне середовище, а формування естетичних та філософських поглядів на світ реально відбувається через практику життя. Тут ми можемо зробити певні висновки про те, що за принципом "насилно милий не будеш" формується і конкретний духовний світ людей. Змінилися погляди на класику як у народній, і у відповідно професійній творчості. Потужна сила мистецтва шоу-бізнесу стала домінуючою в людській свідомості; сформувалося нове, природне у процесі пізнання, культурно-філософське, ідейно-естетичне, художньо усвідомлене ідейне начало. Такий сучасний світ, заперечувати його неможливо, а навпаки, необхідно сприймати все як є і не шукати інших позицій щодо культури людини. Ми ніде, зокрема й тут, не ідентифікуємо реальне із суто теоретичним чи абстрактним. Ми йдемо від практики до теорії сприйняття, а звідти до філософсько-естетичних узагальнень. Виходимо з реальних подій, що відбуваються у духовному світі суспільства. Все-таки головна мета людини-художника в сучасному світі – облагородження внутрішнього стану людини естетично піднесеним, що збагачує духовний світ і природу його в русі до розумної і природної любові до прекрасного.[6] Безумовно констатуючи, відповідно, й потребу внутрішньої людської буттєвості в прекрасному, чистому, змістовно-наповненій квінтесенції мистецтва. Однак «особливістю духу сучасної епохи виступає найчастіше картинне, цілісне бачення протилежних один одному світів (наприклад, «естетичного», «етичного» і «теоретичного»), а також превалювання майбутнього над сьогоднішнім, сама ліквідація опосередкованих ланок між емпіричними ("надчуттєвими світами", «мрійливість») як опозиція чистої розсудливості і примітивно-прагматичного духу» (Рамос да Пареха, с. 126). У цьому плані ми згодні з думкою фахівців про

те, що «сучасна та тема, яка співзвучна якомога більшій кількості слухачів, здатна схвилювати і зачепити все краще і піднесене, що є в них, обґрунтувати справжність Людини, стверджувати її гідність. Справжній витвір мистецтва, де думка виражена в тій сучасній і ясній формі, до якої прагнули різні і навіть, здавалося б, полярно протилежні за стилем та технікою листи великі художники, буде завжди зрозуміло і близько людям» (Андрушків, 1995, с. 108).

Висновки. Виходячи з вищесказаного, можна дійти висновку у тому, що естетичні смаки і переваги людей більшою мірою формуватимуться під впливом загальноцивілізаційних культурних процесів, більш прагматичному рівні, тобто: – у процесі духовно-естетичного розвитку людства відбулося багаторазове заперечення минулих естетичних цінностей, з'явилися нові, найпрогресивніші з яких – духовно-піднесені, емоційно затребувані за умов буття; – у той же час нинішні умови цивілізаційного розвитку вимагають більш витонченої естетичної акцентуації, де окремі елементи минулого можуть розвиватися в тандемі з новими мистецькими цінностями, що відповідають сподіванням епохи. У кінцевому підсумку ці художньо-естетичні цінності, стаючи елементами художньої культури, набувають неминуще значення для майбутніх поколінь. Таким чином, через музику на емоційно-чуттєвому, а часом і несвідомому рівнях йде розуміння ідей єдності та розвитку світу та людини, її гармонії та досконалості. Сьогодні прискорення темпів та ритму життя, розвиток інформаційних технологій призвели до зростання можливостей впливу музики на свідомість та почуття людей. До її сприйняття необхідна особлива підготовка через виховання, умови соціальної сфери та загальні світоглядні настанови епохи. Ми вважаємо, що нові ритми, поєднання жанрів сприяють інтернаціоналізації музики, виникненню діалогу між Сходом і Заходом, Північчю та Півднем, водночас вимиванню зі свідомості музичних архетипів етнічного менталітету.

Література

- Андрушків Б.М. (1995) Хліб для розуму. Тернопіль : Мальви, 100 с.
- Бервецький З., Хлебнікова Л. (2009) Виховуючи музичну культуру. *Грані творчості*: Книга для вчителя. К.: Знання. С. 126-140.
- Гегель Г. В. Ф. (1991) Естетика: в 4-х т. К.: Вища школа, Т. 3. 624 с.
- Овсянніков М. Ф. (1992) Історія естетичної думки. К.: Вища школа, 352 с.
- Рамос да Пареха Б. (2006) Практична музика. *Музична естетика західноєвропейського Середньовіччя та Відродження*. Київ.: Мистецтво, С. 339-354.
- Maksym Melnychuk (2021). Reconstruction Of The Religious Paradigm In The Modern Globalized World. Scientific journal. Published by the decision of the Scientific Council of Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University Department of Philosophy and Logic named after Academician Georg Brutian WISDOM . View of Vol. 18 No. 2. P 153-161.
- Maksym Melnychuk (2021). Symbols Of Sacred Filling Of Religious Musical Art Of Ukraine. Occasional Papers on Religion in Eastern Europe / Religion in Eastern Europe. (Volume 41, Issue 3). George Fox University. U.S.A. P. 37-49

References

- Andrushkiv B.M. (1995) Khlib dlya rozumu [Bread for the mind]. Ternopil' : Mal'vy, 100 s.
- Bervets'kyi Z., Khlyebnikova L. (2009) Vykhovuyuchy muzychnu kul'turu [Raising musical culture]. Hrani tvorchosti: Knyha dlya vchytelya. – K.: Zhanya. S. 126-140.
- Hehel' H. V. F. (1001) Estetyka [Aesthetics]: v 4-kh t. K.: Vyshcha shkola, T. 3. 624 s.
- Ovsyannikov M. F. (1992) Istoriya estetichnoy dumki [History of aesthetic thought]. K.: Vysshaya shkola, 352 s.
- Ramos da Parekha B. (2006) Praktychna muzyka [Practical music]. Muzychna estetyka zakhidnoyevropoys'koho Seredn'ovichchya ta Vidrozhennya. Kyiv.: Mystetstvo, S. 339-354
- Maksym Melnychuk (2021). Reconstruction Of The Religious Paradigm In The Modern Globalized World. Scientific journal. Published by the decision of the Scientific Council of Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University Department of Philosophy and Logic named after Academician Georg Brutian WISDOM . View of Vol. 18 No. 2 P 153-161
- Maksym Melnychuk (2021). Symbols Of Sacred Filling Of Religious Musical Art Of Ukraine. Occasional Papers on Religion in Eastern Europe / Religion in Eastern Europe. (Volume 41, Issue 3). George Fox University. U.S.A. P. 37-49.
-

УДК [[780.8:780.649(4)]:008]:2

ORCID: 0009-0008-8214-0504

ORCID: 0000-0003-12734-083X

Маковінська О.,

Ніколайчук І.

ВПЛИВ РЕЛІГІЇ НА ФОРМУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОРГАННОЇ КУЛЬТУРИ

Анотація. У статті розглянуто європейську органну культуру в цілому як феномен, що не має аналогів серед інших видів інструментальної творчості, представлений особливими специфічними властивостями. Простежено еволюцію розвитку європейського органного мистецтва від стадії зародження до остаточного формування під впливом різних релігійних течій. Показано основні сторони становлення органної музики Західної і Східної Європи в залежності від розвитку суспільних відносин та впливу християнської релігії. Обґрунтовано роль церковного органа, як одного з основних атрибутів під час супроводу Святої Літургії. Простежено етапи зародження, формування та вдосконалення органа в залежності від потреб та запитів суспільства і у зв'язку з професіоналізацією органного мистецтва. Розкрито період стрімкого розвитку органа, органобудування та сольної літератури. Наголос зроблено на особливому статусі органної культури протягом всього шляху еволюційного розвитку музичного мистецтва та містичній суті органної музики, яка незмінно несе в собі глибокий сакральний зміст. Однак, розвиваючись, органне мистецтво як би саме визначило свій шлях: він розташувався посередині між культовою і світською музикою, увібравши в себе багато і з того і з іншого боку, і по суті не будучи ні тим, ні іншим. На рівні високого синтезу виникло щось зовсім нове, своєрідне, яке не має аналогів з іншими видами інструмен-

Наукове видання

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ**

Збірник наукових праць

Випуск 10

Відповідальний за випуск
Сверлюк Ярослав Васильович

Технічний редактор
Віталій Власюк

*Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів,
висвітлені у збірнику.
За достовірність фактів, точність цитат та можливі помилки
повну відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.*

Підписано до друку 30.06.2023 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Гарнітура «Times». Друк офсет. Ум. друк. арк. 11,62. Наклад 100 пр. Зам. 50.
Видавництво «Волинські обереги».

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано у друкарні видавництва «Волинські обереги».